

RAPORTUL AUDITORULUI INDEPENDENT

Către: Acționari

Compania Națională de Căi Ferate CFR SA

Raport cu privire la auditul situațiilor financiare

Imposibilitatea exprimării unei opinii

[1] Am fost angajați să audităm situațiile financiare individuale atașate ale **Companiei Naționale de Căi Ferate CFR SA** (denumită în continuare „Societatea” sau „CFR”) - cu sediul social în București, bd. Dinicu Golescu, nr.38, sector 1, identificată prin codul unic de înregistrare fiscală RO11054529 -, care conțin Bilanțul la data de 31 decembrie 2017 și Contul de profit și pierdere, Situația modificărilor capitalului propriu și Situația fluxurilor de numerar pentru exercițiul financiar încheiat la această dată, precum și un sumar al politicilor contabile semnificative și alte note explicative.

[2] Aceste situații financiare sunt ștampilate de noi pentru identificare în data de 18 mai 2018 și se referă la:

▶ Cifra de afaceri netă:	1.081.424.201 Lei
▶ Rezultatul net al exercițiului financiar:	154.106.328 Lei, profit
▶ Activ net/Total capitaluri:	2.248.925.404 Lei

[3] Din cauza semnificației aspectelor prezentate la paragraful *Baza pentru imposibilitatea exprimării unei opinii*, noi nu am fost în măsură să obținem probe de audit suficiente și adecvate care să se constituie într-o bază pentru o opinie de audit. În consecință, nu exprimăm o opinie asupra situațiilor financiare individuale.

Baza pentru imposibilitatea exprimării unei opinii

[4] Pentru Regionala București, registrul de mijloace fixe ce ne-a fost pus la dispoziție nu se reconciliază cu balanța de verificare cu suma de 118,4 milioane Lei la 31 decembrie 2017 (115,5 milioane Lei la 31 decembrie 2016) cu privire la valoarea contabilă netă, iar data de la care se începe amortizarea ori perioada rămasă de amortizat nu sunt actualizate. Noi nu am putut reconcilia aceste diferențe și nici nu a fost posibilă aplicarea unor proceduri alternative de verificare. Ca urmare, nu am fost în măsură să obținem o asigurare suficientă cu privire la valorile contabile nete ale mijloacelor fixe raportate de regionala București. Raportul nostru de audit asupra situațiilor financiare ale anului 2016 conține o rezervă în același sens.

[5] La 31 decembrie 2015, Societatea a prezentat terenurile și clădirile la valoarea justă, determinată pe baza rapoartelor de reevaluare întocmite de evaluatori autorizați independenți. Nu am fost în măsură să obținem suficientă asigurare asupra rezervelor din reevaluare, totalizând 265,2 milioane Lei la 31 decembrie 2017 (258,8 milioane Lei la 31 decembrie 2016), aferente Regionalei București, întrucât evidența analitică a diferențelor din reevaluare pentru fiecare mijloc fix diferă comparativ cu valorile prezentate în situațiile financiare. Raportul nostru de audit asupra situațiilor financiare ale anului 2016 conține o rezervă în același sens.

[6] Societatea deține, prin Regionala Craiova, imobilizări corporale în curs de execuție în sumă de 27,3 milioane Lei la 31 decembrie 2017 (27,3 milioane Lei la 31 decembrie 2016) ce au o vechime semnificativă, iar finalizarea respectivelor obiective de investiții este incertă. Nu am fost în măsură să obținem suficientă asigurare în ceea ce privește recuperabilitatea acestor active. Raportul nostru de audit asupra situațiilor financiare ale anului 2016 conține o rezervă în același sens.

- [7] Condițiile de depozitare și complexitatea stocurilor de la 31 decembrie 2017 nu au permis obținerea unei asigurări suficiente urmare a verificării prin sondaj a cantităților fizice cu ocazia inventarierii. De asemenea, noi nu am asistat la inventarierea fizică a stocurilor Societății de la data de 31 decembrie 2016, întrucât am fost numiți auditori ai Societății ulterior datei efectuării procedurilor de inventariere. Nu am putut să ne asigurăm prin proceduri alternative de audit asupra existenței stocurilor de la 31 decembrie 2017, și respectiv 31 decembrie 2016. Prin urmare, nu ne exprimăm o opinie asupra existenței materiilor prime și materialelor consumabile, produselor finite și mărfurilor prezentate în bilanțul contabil al Societății la 31 decembrie 2017 și 31 decembrie 2016.
- [8] Nu am fost în măsură să obținem suficiente probe de audit în legătură cu existența sau recuperabilitatea unor creanțe raportate în bilanțul Societății, poziția "Alte creanțe", în sumă de 8,7 milioane Lei la 31 decembrie 2017 (8,7 milioane Lei la 31 decembrie 2016). Nu am fost în măsură să determinăm acele ajustări care ar putea fi necesare cu privire la aceste sume. Raportul nostru de audit asupra situațiilor financiare ale anului 2016 conține o rezervă în același sens.
- [9] La 31 decembrie 2017, poziția "Alte creanțe" include suma de 38,5 milioane Lei (31 decembrie 2016: 43,6 milioane Lei) aferentă Regionalei București în legătură cu sentințe judecătorești privind drepturi salariale câștigate în instanță de către angajați și executate silit. Această sumă nu a fost recunoscută în rezultatul reportat aferent perioadelor la care aceste drepturi se referă, statele de plată rectificative nefiind întocmite. Societatea trebuie să fi ajustat aceste sume în corespondență cu rezultatul reportat. Ca urmare, capitalurile proprii la 31 decembrie 2017 și 31 decembrie 2016 sunt majorate cu această sumă.
- [10] Așa cum se arată la Nota 22(a) - „Contingențe - acțiuni în instanță”, la data întocmirii situațiilor financiare atașate, Societatea face obiectul unui număr semnificativ de litigii aflate pe rol, fiind chemată în instanță în calitate de pârât. Conform unei părți a sentințelor pronunțate, Societatea a fost obligată la plata de despăgubiri. Societatea are recunoscute în situațiile financiare ale exercițiului financiar încheiat la 31 decembrie 2017 provizioane pentru riscuri și cheltuieli în suma de 611,7 milioane Lei (la 31 decembrie 2016 în suma de 510,1 milioane Lei). Incertitudinile semnificative cu privire la impactul litigiilor aflate pe rol, precum și insuficiența informațiilor disponibile nu ne-au permis să obținem o asigurare suficientă cu privire la evaluarea acestor provizioane. Ca urmare, nu exprimăm o opinie cu privire la provizioanele pentru litigii. Raportul nostru de audit asupra situațiilor financiare ale anului 2016 conține o rezervă în același sens.
- [11] În ultimii ani, Societatea a fost obligată, pe baza unor decizii definitive ale instanțelor judecătorești, la plata către angajați a unor drepturi salariale ori similare aferente perioadelor anterioare și neacordate. Conducerea a estimat că Societatea va fi obligată să achite și alte drepturi similare provenind din exercițiile financiare anterioare, ca urmare a recunoscut la 31 decembrie 2012 un provizion pentru riscuri și cheltuieli aferent în sumă de 306,9 milioane Lei. Ulterior, Societatea a recunoscut la cheltuieli operaționale ale exercițiilor financiare precedent și curent, contravaloarea drepturilor salariale ori similare aferente unor noi sentințe definitive favorabile angajaților, dar nu a actualizat valoarea provizionului pentru riscuri și cheltuieli aferent. În cursul exercițiului financiar încheiat la 31 decembrie 2016, Societatea a reluat integral la venituri valoarea provizionului menționat anterior. Pe baza informațiilor disponibile, noi nu am fost în măsură să obținem o asigurare suficientă cu privire la valoarea acestui provizion la 31 decembrie 2015, precum și a efectelor din contul de rezultat al exercițiului financiar 2016. Raportul nostru de audit asupra situațiilor financiare ale anului 2016 conține o rezervă în același sens.
- [12] Conform contractului colectiv de muncă, Societatea acordă angajaților beneficii la pensionare. În conformitate cu articolul 381 din OMFP nr. 1802/2014, astfel de operațiuni îndeplinesc criteriile de recunoaștere a provizioanelor pentru pensii și obligații similare. Societatea nu a angajat specialiști în domeniu (actuari) pentru a stabili valoarea acestor provizioane. La 31 decembrie 2017 și 31 decembrie 2016, în baza prevederilor din Contractul Colectiv de Muncă, Societatea a recunoscut estimări cu privire la aceste plăți viitoare doar pentru angajații care îndeplinesc condițiile de pensionare în exercițiul financiar următor. Ca urmare, nu am fost în măsură să determinăm acele corecții la situațiile financiare atașate, care sunt necesare pentru a reflecta cerința cadrului de raportare. Raportul nostru de audit asupra situațiilor financiare ale anului 2016 conține o rezervă în același sens.

- [13] Societatea recunoaște integral în veniturile exercițiului financiar încasările aferente transferurilor bugetare pentru reparații curente și întreținerea infrastructurii. Parțial, aceste transferuri bugetare finanțează achiziția de stocuri necesare activităților de reparații și întreținere. Sumele respective trebuie să fie recunoscute în venituri pe măsura consumului stocurilor finanțate. Nu am fost în măsură să determinăm acele corecții la situațiile financiare atașate care sunt necesare pentru a reflecta corelarea costurilor cu veniturile din transferurile bugetare aferente.
- [14] Nu am fost în măsură să obținem declarații scrise din partea conducerii Societății conform cerințelor Standardului Internațional de Audit ISA 580 - „Declarațiile conducerii” și Standardului Internațional de Audit ISA 550 - „Părți afiliate” pentru exercițiul financiar curent și cel precedent.

Incertitudine semnificativă legată de continuitatea activității

- [15] Așa cum este prezentat în Nota 2, paragraful A(3) - “Continuitatea în exploatare” la situațiile financiare neconsolidate detaliază poziția financiară a CFR. Astfel, rezultatul acumulat reprezintă o pierdere de 6,4 miliarde Lei, iar indicatorul de lichiditate are valoarea de 0,7 (lichiditate rapidă = 0,7). Aceste aspecte, împreună cu cele prezentate în Nota, indică existența unor incertitudini semnificative privitoare la continuitatea în exploatare a Societății, fără continuarea sprijinului primit din partea Guvernului României. Opinia noastră nu conține o rezervă în legătură cu acest aspect.

Evidențierea unor aspecte

- [16] Atragem atenția asupra următoarelor aspecte:

- [a] Conform celor prezentate la Nota 10, a) - “Capitaluri proprii și repartizarea profitului”, Societatea a raportat în situațiile financiare la 31 decembrie 2017 un capital subscris vărsat în valoare de 6.311.101.560 Lei (6.311.101.560 Lei la 31 decembrie 2016) și un capital subscris nevărsat în valoare de 142.461.502 Lei (141.059.532 Lei la 31 decembrie 2016). Capitalul social înregistrat la Oficiul Registrului Comerțului la această dată este în sumă de 5.954.038.507,5 Lei.
- [b] Societatea execută proiecte de investiții la liniile de cale ferată aparținând patrimoniului public, cu finanțare de la buget. Parte a acestor investiții este sistată sau nu a mai înregistrat mișcări în ultima perioadă. Conducerea Societății nu are controlul asupra evoluției finanțării acestor proiecte, ceea ce conduce la o incertitudine a finalizării lor. În situația în care Ministerul Transporturilor va decide abandonarea proiectelor de investiții în curs, Societatea va de recunoaște din activ imobilizările în curs de execuție împreună cu avansurile acordate, iar din pasiv subvențiile primite, la nivel egal, fără a fi afectat contul de rezultat.
- [c] Guvernul reglementează sectorul feroviar și, ca urmare, aprobă metodologia de tarifare a utilizării infrastructurii feroviare publice prin contractul de activitate încheiat de companie cu Ministerul Transporturilor. Nivelul sumelor alocate de la bugetul de stat pentru transferuri bugetare și subvenții pentru investiții se stabilește prin legea anuală a bugetului de stat. Întrucât ambele pot avea un impact semnificativ asupra rezultatelor obținute de companie, politica viitoare a Guvernului în acest sector poate influența derularea activității CNCF “CFR”, SA. Având în vedere Ordonanța de Urgență nr. 62 din 28 septembrie 2016 (actualizată) privind înființarea Autorității de Reformă Feroviară și Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2016 privind înființarea Autorității de Reformă Feroviară, precum și Hotărârea Guvernului nr. 666 din 14 septembrie 2016 pentru aprobarea documentului strategic Master Planul General de Transport al României, reformarea sistemului feroviar în România este în desfășurare și nu se pot cuantifica efectele politicii Guvernului asupra activelor și pasivelor Societății.
- [d] Întrucât Societatea nu are titluri de proprietate asupra tuturor terenurilor deținute în patrimoniul propriu, valoarea acestor terenuri nu este inclusă în situațiile financiare atașate. Procesul de obținere a intabulării acestor terenuri este în curs, iar recunoașterea acestor terenuri în patrimoniul Societății se va face pe măsura obținerii titlurilor de proprietate.

Alte aspecte

- [17] Așa cum este prezentat la Nota 3 „Active immobilizate”, Societatea este acționar unic în 3 societăți comerciale (filiale). Situațiile financiare atașate reprezintă situațiile financiare individuale ale Societății și nu conțin nicio ajustare ce ar fi necesară în situația în care Societatea ar fi întocmit situații financiare consolidate. Societatea va întocmi pentru exercițiul financiar curent un set separat de situații financiare consolidate în conformitate cu cerințele Standardelor Internaționale de Raportare Financiară.
- [18] Acest raport este adresat exclusiv asociaților Societății, în ansamblu. Auditul nostru a fost efectuat pentru a putea raporta asociaților acele aspecte pe care trebuie să le raportăm într-un raport de audit financiar, și nu în alte scopuri. În măsura permisă de lege, nu acceptăm și nu ne asumăm responsabilitatea decât față de Societate și de asociații acesteia, în ansamblu, pentru auditul nostru, pentru acest raport sau pentru opinia formată.

Alte informații - Raportul administratorilor

- [19] Administratorii sunt responsabili pentru întocmirea și prezentarea altor informații. Acele alte informații cuprind Raportul administratorilor, care include și declarația nefinanciară, dar nu cuprind situațiile financiare și raportul auditorului cu privire la acestea.

Opinia noastră cu privire la situațiile financiare nu acoperă și aceste alte informații și cu excepția cazului în care se menționează explicit în raportul nostru, nu exprimăm niciun fel de concluzie de asigurare cu privire la acestea.

- [20] În legătură cu auditul situațiilor financiare pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017, responsabilitatea noastră este să citim Raportul administratorilor și, în acest demers, să apreciem dacă există neconcordanțe semnificative între Raportul administratorilor și situațiile financiare, dacă Raportul administratorilor include, în toate aspectele semnificative, informațiile cerute de OMFP nr. 1802/2014, punctele 489-492 din Reglementările contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, și dacă în baza cunoștințelor și înțelegerii noastre dobândite în cursul auditului situațiilor financiare cu privire la Societate și la mediul acesteia, informațiile incluse în Raportul administratorilor sunt eronate semnificativ. Ni se solicită să raportăm cu privire la aceste aspecte. În baza activității desfășurate, raportăm că:

[a] În Raportul administratorilor nu am identificat informații care să nu fie consecvente, în toate aspectele semnificative, cu informațiile prezentate în situațiile financiare individuale anexate;

[b] Raportul administratorilor identificat mai sus include, în toate aspectele semnificative, informațiile cerute de OMFP nr. 1802/2014, punctele 489-492 din Reglementările contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate.

- [21] În plus, în baza cunoștințelor și înțelegerii noastre, dobândite în cursul auditului situațiilor financiare individuale pentru exercițiul financiar încheiat la data de 31 decembrie 2017, cu privire la Societate și la mediul acesteia, nu am identificat informații incluse în raportul administratorilor care să fie eronate în raport cu informațiile incluse în situațiile financiare.

Responsabilitățile conducerii și ale persoanelor responsabile cu guvernarea pentru situațiile financiare

- [22] Conducerea este responsabilă pentru întocmirea și prezentarea fidelă a situațiilor financiare în conformitate cu OMFP 1802/2014 și pentru acel control intern pe care conducerea îl consideră necesar pentru a permite întocmirea de situații financiare lipsite de denaturări semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare.

- [23] În întocmirea situațiilor financiare, conducerea este responsabilă pentru aprecierea capacității Societății de a-și continua activitatea, prezentând, dacă este cazul, aspectele referitoare la continuitatea activității și utilizând principiul continuității activității ca bază a contabilității, cu excepția cazurilor în care conducerea fie intenționează să lichideze Societatea sau să oprească operațiunile, fie nu are nicio altă alternativă realistă în afara acestora.

[24] Persoanele responsabile cu guvernarea sunt responsabile pentru supravegherea procesului de raportare financiară al Societății.

Responsabilitatea auditorului într-un audit al situațiilor financiare

[25] Responsabilitatea noastră a fost să desfășurăm un audit în conformitate cu standardele de audit adoptate de Camera Auditorilor Financiari din România, care sunt bazate pe Standardele Internaționale de Audit (ISA). Din cauza semnificației aspectelor prezentate la paragraful *Bazele raportului fără opinie*, noi nu am fost în măsură să obținem probe de audit suficiente și adecvate care să se constituie într-o bază pentru o opinie de audit.

[26] Suntem independenți față de Societate, conform Codului Etic al Profesioniștilor Contabili (Codul IESBA) emis de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili, așa cum a fost adoptat și implementat în România de Camera Auditorilor Financiari și ne-am îndeplinit celelalte responsabilități etice, conform Codului IESBA.

Raport cu privire la alte dispoziții legale și de reglementare

[27] Am fost numiți să audităm situațiile financiare ale Companiei Naționale de Căi Ferate CFR SA pentru exercițiile financiare încheiate la 31 decembrie 2016, 31 decembrie 2017, 31 decembrie 2018 și 31 decembrie 2019. Durata totală neîntreruptă a angajamentului nostru este de 14 ani, acoperind exercițiile financiare încheiate la 31 decembrie 2005 până la 31 decembrie 2017.

Confirmăm că:

- Opinia noastră de audit este în concordanță cu raportul suplimentar prezentat Comitetului de Audit al Societății, pe care l-am emis în aceeași dată în care am emis și acest raport. De asemenea, în desfășurarea auditului nostru, ne-am păstrat independența față de entitatea audiată;
- Nu am furnizat pentru Societate serviciile non audit interzise, menționate la articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul UE nr. 537/2014.

In numele

BDO AUDIT srl

Sediul social - Victory Business Center, Str. Învingătorilor 24, Sector 3, București

Înregistrat la Camera Auditorilor Financiari din România

Cu nr. 18/02.08.2001

Numele semnatarului: Cristian Iliescu

Înregistrat la Camera Auditorilor Financiari din România

Cu nr. 1530/13.11.2003

București, România

18 mai 2018